

AVENUE DE LA
**JOYEUSE ENTRÉE
BLIJDE INKOMST**
LAZAR

17-21

CRB 2020-2255

**Informatie en raadpleging van de werknemers:
bijkomende economische en sociale
bevoegdheden van het CPBW**

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Informatie en raadpleging van de werknemers: bijkomende economische en sociale bevoegdheden van het CPBW

Wet van 23 april 2008 tot aanvulling van de omzetting van Richtlijn 2002/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 tot vaststelling van een algemeen kader betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers in de Europese Gemeenschap.

Op 16 mei 2008 publiceerde het Belgisch Staatsblad de wet van 23 april 2008 tot aanvulling van de omzetting van richtlijn 2002/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 tot vaststelling van een algemeen kader betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers in de Europese Gemeenschap. Zij beoogt de volledige omzetting in Belgisch recht van de richtlijn 2002/14/EG, die een recht creëert voor de werknemers op informatie en raadpleging via hun vertegenwoordigers over bepaalde economische en financiële aspecten en over bepaalde aspecten van de werkgelegenheid, arbeidsorganisatie en arbeidsovereenkomsten. Bijgevolg wijzigt zij de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers.

Via de wet van 23 april 2008 wordt het recht op informatie en raadpleging over de materies bedoeld in de richtlijn verzekerd in de ondernemingen die tussen 50 en 99 werknemers tellen en geen ondernemingsraad of vakbondsafvaardiging hebben. Immers, de wet voorziet een uitbreiding van de bevoegdheden van het comité voor preventie en bescherming op het werk.

De werkgevers van deze ondernemingen zijn nu verplicht om het comité voor preventie en bescherming op het werk te informeren en te raadplegen over de economische en financiële toestand en toekomst van het bedrijf.

In deze brochure vindt u de Wet van 23 april 2008 en de memorie van toelichting bij deze wet. Bovendien vindt u verduidelijkende commentaren van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Een aantal commentaren zijn gebaseerd op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden. U vindt in deze brochure eveneens een schematisch overzicht van de soort van informatie en de termijnen waarover het ondernemingshoofd beschikt om ze aan het Comité verstrekken (bijlage 1).

De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven wenst eraan te herinneren dat de inlichtingen die aan het Comité dienen te worden verstrekt ingevolge de wettelijke bepalingen die zijn opgenomen in deze brochure en eventuele toekomstige voorschriften een minimum zijn en dat niets de ondernemingshoofden belet meer informatie te verstrekken, zoals dat nu al vaak het geval is. Het is dus niet de bedoeling van deze brochure die praktijk ter discussie te stellen.

Wet van 23 april 2008

Memorie van toelichting: algemeen gedeelte

Richtlijn 2002/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 garandeert aan werknemers het recht om via hun vertegenwoordigers geïnformeerd en geraadpleegd te worden in drie grote domeinen.

Deze drie grote domeinen zijn het economisch en financieel domein, het sociaal domein en belangrijke wijzigingen die een invloed hebben op de situatie van werknemers en de werkgelegenheid.

Dit recht wordt gegarandeerd in alle ondernemingen die ten minste 50 werknemers tewerkstellen. Het begrip onderneming verwijst hier naar de juridische entiteit.

Sinds heel lang kent België een uitgewerkte regeling inzake informatie en raadpleging van werknemers, die zelfs verder gaat dan voornoemde drie domeinen.

Via wetten, reglementering of collectieve arbeidsovereenkomsten die reeds sinds jaren in voege zijn, was België dan ook in overeenstemming met de door de richtlijn opgelegde verplichtingen voor de overgrote meerderheid van de ondernemingen.

Voor een volledige omzetting van deze richtlijn ontbraken nog enkele elementen en dit vooral ten aanzien van ondernemingen met 50 tot 99 werknemers.

De bevoegdheden toegekend aan de ondernemingsraad via wet, besluit of collectieve arbeidsovereenkomst, voldoen immers aan wat wordt voorgeschreven door de richtlijn: de ondernemingsraden krijgen uitvoerige economische en financiële informatie aangevuld met een verslag van een bedrijfsrevisor. Zij krijgen eveneens informatie over de werkgelegenheidssituatie en de arbeidsvoorwaarden in hun onderneming. En tot slot komt er informatie over elke belangrijke beslissing die raakt aan de werknemers, zoals ingeval van een volledige of een gedeeltelijke sluiting van onderneming, het verplaatsen van de onderneming, een conventionele overgang of een wijziging aan de organisatie van de arbeid. De inhoud van deze informatie wordt in heel wat instrumenten verduidelijkt. Na elke informatie krijgen de werknemersvertegenwoordigers de gelegenheid om over deze informatie van gedachten te wisselen en om hun standpunten naar voren te brengen.

Ondernemingsraden moeten evenwel niet worden opgericht in ondernemingen die 50 tot 99 werknemers tellen.

In deze ondernemingen moet er geen enkele informatie worden verstrekt over hun economische en financiële situatie.

Voor de twee andere domeinen stellen de betrokken instrumenten -voor het merendeel van conventionele aard- dat bij gebrek aan ondernemingsraad deze informatie moet gegeven worden aan de vakbondsafvaardiging zo er een bestaat.

Het oprichten van een vakbondsafvaardiging wordt geregeld door sectorale collectieve arbeidsovereenkomsten. Er kan dan ook niet gegarandeerd worden, zoals de richtlijn dit voorziet, dat elke werknemer van een onderneming met 50 tot 99 werknemers kan terugvallen op een recht om vertegenwoordigd te worden door zo een vakbondsafvaardiging.

Een deel van deze ondernemingen ressorteert onder paritaire comités die niet werken of die geen collectieve arbeidsovereenkomst hebben gesloten tot oprichting van een vakbondsafvaardiging. Een

ander gedeelte ressorteert onder meerdere paritaire comités (voor arbeiders of bedienden bijvoorbeeld), die elk afzonderlijk een drempel vastleggen lager dan 50 arbeiders of bedienden maar met een totaal van meer dan 50 werknemers. De richtlijn kent alleen het begrip werknemers en niet het begrip arbeiders of bedienden; begrippen trouwens die niet gekend zijn in verschillende landen behorende tot de Europese Unie.

Nu is het zo dat bij gebrek aan vakbondsafvaardiging in ondernemingen die 50 tot 99 werknemers tewerkstellen, er daar geen enkele vertegenwoordiging van werknemers is tenzij het comité voor preventie en bescherming op het werk met bevoegdheden in domeinen die niet door voornoemde richtlijn worden bedoeld.

De volledige omzetting van de richtlijn van 2002 heeft geleid tot lange onderhandelingen tussen de sociale partners.

Deze onderhandelingen hebben geleid tot een verdeeld advies van de Nationale Arbeidsraad dat op 24 maart 2005 werd uitgebracht.

De afwezigheid van regeling heeft de Europese Commissie ertoe gebracht om bij het Hof van Justitie van Luxemburg een beroep in te stellen tegen België wegens onvolledige omzetting van richtlijn 2002/14. Op 29 maart 2007 werd België door het Hof veroordeeld.

De regering heeft daarom de sociale partners aangedrongen om snel een oplossing te vinden.

Op 23 november 2007 hebben de sociale partners in de schoot van de Groep van 10 een akkoord bereikt over de sociale dialoog in België.

Het eerste luik van dit akkoord heeft betrekking op de informatie en de raadpleging van de werknemers in de ondernemingen met 50 tot 99 werknemers zonder ondernemingsraad. Het is dit luik dat in dit ontwerp van wet wordt gegoten om op die manier de omzetting van de richtlijn 2002/14 waar te maken.

Het tweede luik betreft de verplichting tot informatie en raadpleging van de vakbondsafvaardiging in de ondernemingen met minder dan 50 werknemers.

Ter uitvoering van dit luik, hebben de sociale partners in de Nationale Arbeidsraad hun collectieve arbeidsovereenkomst nr. 9 aangevuld met een collectieve overeenkomst 9ter van 27 februari 2008.

Wet + artikelsgewijze bespreking in de memorie van toelichting + commentaar van de CRB

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Memorie van toelichting: artikelsgewijze bespreking

Dit artikel bepaalt dat dit ontwerp een aangelegenheid regelt zoals bedoeld door artikel 78 van de Grondwet.

Artikel 2

Artikel 52 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk wordt aangevuld met het volgende lid: "Het eerste lid is niet van toepassing op hoofdstuk VIII, afdeling 4, onderafdeling 2, van deze wet."

Memorie van toelichting: artikelsgewijze bespreking

De richtlijn 2002/14/EG legt een informatie en raadpleging van de werknemers op in de ondernemingen die ten minste 50 werknemers tewerkstellen.

Voor België betreft de omzetting van de richtlijn 2002/14/EG dus enkel maatregelen met betrekking tot ondernemingen die ten minste 50 werknemers tewerkstellen. Deze regeling viseert de ondernemingen die een comité voor preventie en bescherming op het werk hebben moeten oprichten, waarvan de oprichtingsdrempel net overeenkomt met deze drempel van 50 werknemers. De vaststelling van deze drempel gebeurt volgens dezelfde regels als deze die van toepassing zijn voor de sociale verkiezingen.

Artikel 2 van dit wetsontwerp voorziet dat de uitbreiding van de bevoegdheden van het comité zoals bepaald in dit ontwerp niet – althans niet door middel van dit wetsontwerp – zal worden overgedragen op de vakbondsafvaardiging in geval er geen comité bestaat in de onderneming.

Er moet dan ook op gelet worden dat deze nieuwe regeling die de bevoegdheden van het comité uitbreidt onttrokken wordt aan de bepaling van artikel 52, eerste lid, van de wet van 4 augustus 1996, die de vakbondsafvaardiging belast met de opdrachten van een comité wanneer er in de onderneming geen comité werd opgericht.

Voor ondernemingen die minder dan 50 werknemers tellen, vereist de richtlijn 2002/14/EG niet dat de informatie die aan het comité moet worden gegeven, aan de vakbondsafvaardiging moet worden gegeven. Hetzelfde geldt voor dit wetsontwerp. Een uitbreiding van de bevoegdheden van de vakbondsafvaardiging zal in voorkomend geval door de sociale partners afzonderlijk moeten worden onderhandeld.

Artikel 3

**Afdeling 4 van hoofdstuk VIII van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende afdeling:
"Afdeling 4. - Bevoegdheden.**

Onderafdeling 1. - Algemene bevoegdheden.

Art. 65. Het Comité heeft hoofdzakelijk als opdracht alle middelen op te sporen en voor te stellen en actief bij te dragen tot alles wat wordt ondernomen om het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk te bevorderen. De Koning kan deze opdracht nader omschrijven en bijkomende opdrachten aan het Comité toevertrouwen, binnen het kader van de domeinen bedoeld in artikel 4.

Onderafdeling 2. - Bijzondere bevoegdheden.

Art. 65bis § 1. Bij ontstentenis van een ondernemingsraad, bezorgt de werkgever aan het Comité een economische en financiële basisinformatie met betrekking tot:

- a) het statuut van de onderneming;
- b) de concurrentiepositie van de onderneming op de markt;
- c) de productie en de productiviteit;
- d) het programma en de algemene toekomstverwachtingen van de onderneming;

Deze basisinformatie wordt medegedeeld aan de leden van het Comité binnen de twee maanden die volgen op hun verkiezing of herverkiezing.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB wijst erop dat de basisinformatie wordt meegedeeld bij de oprichting van het Comité of bij de hernieuwing van de mandaten van de leden. Uit de praktijk blijkt immers dat in het laatste geval de samenstelling van het Comité dikwijls belangrijke wijzigingen ondergaat. Inderdaad, het is noodzakelijk dat elk lid van het Comité over een basisdocumentatie beschikt teneinde de jaarlijkse en driemaandelijks voorlichting te kunnen begrijpen.

Deze informatie gebeurt:

Eenzijds door overhandiging van specifieke documenten die betrekking hebben op het statuut van de onderneming;

Anderzijds, door overhandiging van een geschreven verslag dat inlichtingen en cijfergegevens verstrekt omtrent de positie van de onderneming, haar productie, haar productiviteit, haar programma en haar algemene toekomstverwachtingen.

§ 2. Bij ontstentenis van een ondernemingsraad, wordt een exemplaar van de balans, van de winst- en verliesrekening, de bijlage, het jaaroverzicht door de werkgever medegedeeld aan het Comité.

Deze documenten maken het voorwerp uit van een jaarlijkse informatie. Ze moeten verstrekt en besproken worden in de loop van de drie maanden die volgen op het afsluiten van het dienstjaar.

Indien de onderneming of de juridische entiteit waarvan zij deel uitmaakt opgericht is onder de vorm van een vennootschap, heeft de vergadering van het Comité, gewijd aan het onderzoek van deze voorlichting, verplicht plaats voor de algemene vergadering tijdens welke de vennoten zich uitspreken over het beheer en de jaarrekeningen. Het verslag van deze vergadering wordt aan de vennoten medegedeeld ter gelegenheid van voornoemde algemene vergadering.

De bescheiden die betrekking hebben op de jaarlijkse voorlichting worden aan de leden van het Comité overgemaakt ten minste vijftien dagen voor de vergadering belegd om deze voorlichting te onderzoeken.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar deels op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB meldt dat de verplichting tot verstrekken en bespreken der jaarlijkse voorlichting binnen de drie maanden volgend op de afsluiting van het boekjaar, tegemoetkomt aan de bekommernis om de werknemers, langs het Comité om, werkelijk actuele gegevens te verstrekken. Een grote vertraging terzake zou het bereiken der beoogde doelstellingen schaden.

De belangrijkste opmerkingen van de werkgever en van de werknemers worden tijdens de algemene vergadering van de vennoten medegedeeld. De leden van het Comité maken uit hoe deze verplichting het best kan worden nagekomen.

De bescheiden worden aan de leden van het Comité overhandigd minstens vijftien dagen voor de vergadering voorzien voor hun bespreking. Op die manier kunnen zij kennisnemen van de geschreven gegevens vooraleer zij de commentaar en de uitleg van het ondernemingshoofd horen.

Sociale balans

De CRB wijst erop dat, ingevolge de omzetting van de Boekhoudrichtlijn, de sociale balans niet langer deel uitmaakt van de jaarrekening. De sociale balans moet echter nog steeds op dezelfde wijze bij de jaarrekening worden gevoegd die aan het Comité wordt meegedeeld (art. 45bis van de wet van 22 december 1995 houdende maatregelen tot uitvoering van het meerjarenplan voor werkgelegenheid).

Art. 65ter. De inlichtingen bepaald bij artikel 65bis, § 1, eerste lid, a), betreffende het statuut van de onderneming of, eventueel, van de juridische, economische of financiële entiteit waarvan zij deel uitmaakt, bevatten ten minste:

- 1° haar juridische vorm;
- 2° haar statuten en de eventuele wijzigingen ervan;
- 3° haar leiding;
- 4° haar financieringsmiddelen op half lange en lange termijn, en voornamelijk, de economische en financiële betrekkingen die zij onderhoudt met andere juridische, economische of financiële entiteiten, evenals de aard van deze betrekkingen;
- 5° eventueel het bestaan en de aard van de overeenkomsten en akkoorden die fundamentele en duurzame gevolgen hebben voor de toestand van de onderneming.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar deels op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB meldt dat de inlichtingen slechts betrekking hebben op de onderneming, voor zover zij op zichzelf een juridische entiteit uitmaakt. Indien de onderneming daarentegen slechts een gedeelte van een juridische entiteit vertegenwoordigt, moet de informatie betrekking hebben op deze entiteit.

Naast de inlichtingen aangaande de juridische vorm, de statuten en de ondernemingsleiding, voorziet dit artikel eveneens in de mededeling van

- 1) De middelen tot vorming van het eigen vermogen van de onderneming, bijvoorbeeld de lijst van de voornaamste aandeelhouders in een vennootschap op aandelen;
- 2) De financiële deelnemingen van de onderneming in het kapitaal van andere ondernemingen, evenals de financiële deelneming van andere ondernemingen in haar kapitaal, op voorwaarde dat deze deelnemingen genomen werden met de bedoeling duurzame banden te leggen tussen de ondernemingen en dat zij op de één of andere wijze de mogelijkheid scheppen om het economisch beleid van de onderneming te controleren;
- 3) De overeenkomsten en akkoorden die fundamentele en duurzame gevolgen hebben op de ondernemingen. Het gaat hier natuurlijk niet om de veelvuldige contracten met beperkte draagwijdte die elke onderneming verplicht is af te sluiten in het kader van haar dagelijkse activiteit, maar het betreft de mededeling van overeenkomsten en akkoorden die met andere ondernemingen banden van een zekere duurzaamheid tot stand brengen en die een invloed uitoefenen op het economisch beleid van de onderneming. Het betreft, bijvoorbeeld, beheersovereenkomsten, contracten tot verdeling van de winsten, optie- of verkooprechten met betrekking tot een belangrijk deel van het actief, enz.

Art. 65quater. De inlichtingen bedoeld in artikel 65bis, § 1, eerste lid, b), betreffende de concurrentiepositie op de markt van de onderneming of van de juridische entiteit waarvan zij deel uitmaakt, bevatten op zijn minst:

- 1° de voornaamste nationale en internationale concurrenten waarmede de onderneming rekening moet houden;
- 2° de concurrentiemogelijkheden en -moeilijkheden;
- 3° de afzetgebieden;
- 4° de aan- en verkoopcontracten en -akkoorden die fundamentele en duurzame gevolgen hebben voor de onderneming;
- 5° de verschillende types van overeenkomsten afgesloten met de FOD Economie, zoals programma, vooruitgangs-, herstructureringsovereenkomsten;
- 6° de elementen die moeten toelaten een algemeen inzicht te krijgen in de wijze waarop de producten van de onderneming gecommercialiseerd worden, zoals de distributiekanaalen, de verkoopstechnieken, beduidende gegevens betreffende de distributiemarges;
- 7° de boekhoudkundige gegevens in verband met de omzet, en zijn evolutie over vijf jaar, met aanduiding, percentsgewijze, van het aandeel dat respectievelijk op de binnenlandse markt, in de Europese Unie en in de andere landen verwezenlijkt wordt. Wanneer de onderneming verscheidene onderdelen omvat, zal, in voorkomend geval, een uitsplitsing per onderdeel van de gegevens verstrekt worden;
- 8° een overzicht van de kostprijzen en verkoopprijzen per eenheid, waarin zullen worden verstrekt, voor zover mogelijk per eenheid, het niveau en de evolutie van die prijzen. Indien het niet mogelijk is dergelijke inlichtingen te verschaffen zal de werkgever gegevens verstrekken over de evolutie van de kostprijzen en verkoopprijzen per groep van producten of per onderdeel, of voor een aantal representatieve producten;

9° de marktpositie van de onderneming en de evolutie ervan in het binnenland, de Europese Unie en de andere landen, eventueel per onderdeel.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB wijst erop dat de inlichtingen voldoende duidelijk moeten zijn om aan het Comité de mogelijkheid te geven zich een oordeel te vormen over de marktpositie van de onderneming, hierbij rekening houdend met het feit dat sommige gegevens noodzakelijkerwijze confidentieel zijn.

De punten 1, 2 en 3, die nauw met elkaar verbonden zijn, beogen het Comité in te lichten, zowel over de sterkte en de ontwikkelingskansen op de markt, als over de moeilijkheden die de onderneming op dit gebied ondervindt.

De punten 4 en 5 eisen niet dat de integrale tekst van de bestaande contracten wordt bekendgemaakt. Alleen de contractuele bepalingen die een fundamentele en blijvende invloed uitoefenen op de toestand, de rentabiliteit of de stabiliteit van de onderneming moeten medegedeeld worden.

Het punt 6 dient een algemeen idee te geven van de commercialisering van de producten van de onderneming. De opsomming van de elementen die met dit doel moeten verstrekt worden, wordt bij wijze van voorbeeld verstrekt.

De uitsplitsing van de boekhoudkundige gegevens in verband met de omzetcijfers, zoals bepaald in punt 7, moet alleen verstrekt worden indien de boekhouding van de onderneming over dergelijke uitsplitsing beschikt.

De mededeling van de kostprijzen en de verkoopprijzen, bepaald in punt 8, heeft als voornaamste doel aan het Comité een beter oordeel te geven over de evolutie van de omzet, door hem toe te laten er zich rekenschap van te geven in hoever deze evolutie toe te schrijven is aan veranderingen van het verkoopvolume dan wel aan een evolutie van de prijzen.

Het is wenselijk dat de gegevens omtrent de marktpositie van de onderneming en de evolutie ervan, bepaald in punt 9, zouden medegedeeld worden onder de vorm van percentages die het marktaandeel van de onderneming aangeven.

De berekening van deze gegevens is in de meeste gevallen mogelijk voor de ondernemingen met een homogene productie. Indien de onderneming daarentegen een ruime waaier van producten vervaardigt, zal het dikwijls noodzakelijk blijken andere kwalitatieve of kwantitatieve gegevens op te zoeken, die een gelijkwaardige voorlichting aan het Comité verstrekken.

Art. 65quinquies. De inlichtingen betreffende de productie en de productiviteit bepaald bij artikel 65bis, § 1, eerste lid, c), bevatten ten minste:

- 1° de evolutie van de producten uitgedrukt in volume, getal of gewicht evenals in waarde en toegevoegde waarde;
- 2° de aanwending van de economische productiecapaciteit;
- 3° de evolutie van de productiviteit, om meer bepaald de toegevoegde waarde per arbeidsuur of de productie per werknemer in het licht te stellen.

De gegevens moeten verstrekt worden in de vorm van tijdreeksen die lopen over vijf jaar. Zij moeten, eventueel, per onderdeel verschaft worden.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB is van mening dat de informatie betreffende de productie en de productiviteit wordt verstrekt in tijdreeksen die lopen over vijf jaar, dit om het Comité in de gelegenheid te stellen zich een idee te vormen over de evolutie binnen een bepaalde periode. Ook hier zal de uitsplitsing per onderdeel medegedeeld worden voor zover deze uitsplitsing in de boekhouding van de onderneming wordt voorzien.

Art. 65sexies. De voorlichting in verband met het programma en de algemene toekomstverwachtingen van de onderneming, of van de juridische, economische of financiële entiteit waarvan zij deel uitmaakt, bepaald bij artikel 65bis, § 1, eerste lid, d), strekt zich uit tot alle aspecten van de activiteit van de onderneming, inzonderheid de industriële, financiële, commerciële, sociale aspecten en het speurwerk, met inbegrip van de vooruitzichten inzake haar verdere uitbouw en inlichtingen over de financiering van de voorgenomen investeringen.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB legt uit dat de toekomstverwachtingen, op het ogenblik van de totstandkoming van het KB van 1973 onder meer sloegen op de onderhandelingen die de onderneming voert met de overheid, bijvoorbeeld met het oog op het sluiten van een vooruitgangscontract voorzien bij de wet van 30 december 1970.

De definitie van vooruitgangscontracten luidt volgens artikel 22 van de expansiewet van 30 december 1970 als volgt: "De vooruitgangscontracten zijn overeenkomsten afgesloten tussen de Staat en de ondernemingen die, overeenkomstig het economisch plan en de wetenschapsprogrammatie, een over meer jaren gespreid programma van technologische en industriële en/of commerciële ontwikkeling wensen uit te voeren."

De CRB stelt echter vast dat deze vooruitgangscontracten werden vervangen door verschillende regionale steuninstrumenten voor investeringen, opleidingen, onderzoek en innovatie. De CRB merkt op dat de informatie over deze steunovereenkomsten bijgevolg aan het Comité dient te worden bezorgd als zijnde (minimale) inlichtingen over de concurrentiepositie van de onderneming, zoals beschreven in art. 65quater.

Er dient opgemerkt dat een ondernemingshoofd de mededeling van sommige projecten, wegens de vertrouwelijke aard ervan, kan uitstellen.

Art. 65septies. In afwijking van artikel 95 van deze wet, kan de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en na unaniem advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, andere regelen verduidelijken inzake de aard, omvang, periodiciteit en manier waarop de mee te delen inlichtingen moeten worden verschaft.

Art. 65octies § 1. Wanneer het verstrekken van een inlichting in de voorgeschreven vorm en binnen de bepaalde termijn een nadeel kan berokkenen aan de onderneming, kan het ondernemingshoofd gemachtigd worden af te wijken van het principe van de verplichte bekendmaking wat de hiernavolgende punten betreft:

- 1° de mededeling van de omzet in absolute waarde en zijn uitsplitsing ervan per onderdeel;
- 2° inzake programma en algemene toekomstvooruitzichten van de ondernemingen in de distributiesector, de voorgenomen inplanting van nieuwe verkooppunten;
- 3° de uitsplitsing per onderdeel van de gegevens betreffende de winst- en verliesrekening.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB is van mening dat tegenover het vrij gedetailleerd karakter van de inlichtingen te verstrekken door het ondernemingshoofd, het billijk lijkt afwijkingmogelijkheden te voorzien inzake de plicht tot mededeling van bepaalde gegevens. Deze afwijking wordt in bepaalde gevallen gerechtvaardigd door de noodwendigheden van het commercieel beleid en in het bijzonder door de concurrentiële marktpositie van de onderneming.

§ 2. Het aanwenden van deze mogelijkheid tot afwijking is onderworpen aan de voorafgaande goedkeuring van één van de ambtenaren, aangewezen door de Koning krachtens artikel 80 van deze wet voor het toezicht op deze onderafdeling.

Het verzoek tot afwijking moet met redenen omkleed zijn. Bij het verzoek worden alle documenten gevoegd, nodig om de gegrondheid ervan te beoordelen en het uittreksel van de vergadering van het Comité tijdens dewelke het ondernemingshoofd voorafgaandelijk het voorwerp van de inlichtingen heeft medegedeeld waarvoor een verzoek tot afwijking is ingediend.

De goedkeuring van het verzoek wordt verleend of geweigerd na raadpleging van een Comité ad hoc, gevormd in de schoot van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven: de samenstelling, de bevoegdheid en de werkingsmodaliteiten van dit Comité zullen bij ministerieel besluit worden omschreven.

Het verzoek kan niet worden geweigerd, wanneer het eenparig advies van het Comité ad hoc de door het Comité ter gelegenheid van de mededeling waarvan sprake in het vorige lid gebeurlijk uitgedrukte eenparige instemming, bevestigt. Elke beslissing van de bevoegde ambtenaar moet met redenen omkleed zijn.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB meldt dat het niet toekomt aan het ondernemingshoofd te oordelen of een afwijking al dan niet vereist is.

De aanvragen tot afwijking moeten goedgekeurd worden door een ambtenaar, door de minister van Economie aangeduid, die een beslissing zal nemen na raadpleging van een Comité ad hoc, opgericht in de schoot van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Dit Comité zal, zo nodig, beroep doen op experts van de bevoegde bijzondere raadgevende commissies.

Omdat de bemiddeling van deze ambtenaar in feite slechts noodzakelijk is bij gebrek aan unaniem akkoord van de betrokken partijen, wordt duidelijk bepaald dat hij een verzoek om afwijking niet zal mogen weigeren indien de ondernemingsraad en het Comité ad hoc beide hun unanieme instemming hebben geuit. Om elke willekeur uit te schakelen, moet iedere beslissing met redenen omkleed zijn.

§ 3. De bevoegde ambtenaar brengt het ondernemingshoofd en de voorzitter van het Comité op de hoogte van zijn beslissing.

Wanneer de inlichtingen niet in de voorgeschreven vorm kunnen verleend worden, worden andere gegevens, van aard om een gelijkwaardige voorlichting te verschaffen, medegedeeld aan het Comité.

Ingeval de inlichtingen niet onmiddellijk kunnen verstrekt worden, zal het ondernemingshoofd er mededeling van geven na verloop van een termijn door hem nauwkeurig aangegeven en bekendgemaakt aan de bevoegde ambtenaar.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB meldt dat zelf wanneer een afwijking werd toegestaan, niettemin informatie dient verstrekt te worden, hetzij onder een meer algemene vorm, hetzij na het verstrijken van een bepaalde termijn.

Art. 65novies. Ter gelegenheid van zijn mededeling aan het Comité doet het ondernemingshoofd, wanneer het geval zich voordoet, het vertrouwelijk karakter van zekere inlichtingen opmerken waarvan de verspreiding een nadeel aan de onderneming zou kunnen berokkenen.

In geval van onenigheid hieromtrent in de schoot van het Comité zal het vertrouwelijk karakter van deze inlichtingen onderworpen zijn aan de goedkeuring van één van de ambtenaren aangewezen door de Koning krachtens artikel 80 van deze wet voor het toezicht van deze onderafdeling. Deze goedkeuring wordt verleend of geweigerd overeenkomstig de bij artikel 65octies, § 2, voorgeschreven procedure.

De CRB baseert zich voor de volgende commentaar op het Verslag aan de Koning van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

De CRB is van mening dat om tegemoet te komen aan de noodzaak bepaalde inlichtingen vertrouwelijk te houden, er werd bepaald dat het ondernemingshoofd het vertrouwelijk karakter van bepaalde inlichtingen kan benadrukken.

In geval van onenigheid hieromtrent in de schoot van het Comité is de ambtenaar bedoeld in artikel 80 bevoegd om te beslissen.

Echter, met het oog op de voorlichting van het personeel moeten de werknemersvertegenwoordigers wel te verstaan de mogelijkheid hebben om buiten de vergaderingen, contacten te onderhouden met het personeel en de kaderleden teneinde hun opdracht van vertegenwoordigers van het personeel in het Comité naar behoren te vervullen.

Deze bepalingen verlenen nochtans niet aan de vertegenwoordigers van de werknemers het monopolie van de informatie van het personeel.

Art. 65decies. Bij ontstentenis van een ondernemingsraad en een vakbondsafvaardiging neemt het Comité de plaats in van de ondernemingsraad of, bij ontstentenis, de vakbondsafvaardiging voor het recht op informatie en raadpleging bedoeld bij artikel 38, § 3, van de arbeidswet van 16 maart 1971 en de collectieve arbeidsovereenkomsten nr. 9 van 9 maart 1972, zonder dat het Comité meer informatie krijgt dan de vakbondsafvaardiging, nr. 24 van 2 oktober 1975, nr. 32bis van 7 juni 1985, nr. 39 van 13 december 1983 en nr. 42 van 2 juni 1987, gesloten in de Nationale Arbeidsraad.

Art. 65undecies. De uitbreiding van bevoegdheden voorzien in deze onderafdeling raakt niet aan de bevoegdheden bedoeld in artikel 11, § 2, van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel.

Memorie van toelichting: artikelsgewijze bespreking

Artikel 3 hervormt afdeling 4 van hoofdstuk VIII van de wet van 4 augustus 1996. Deze afdeling, die de bevoegdheden van de comités regelt, wordt in een onderafdeling 1 opgedeeld, die de algemene bevoegdheden van het comité zonder wijziging overneemt.

Daarnaast komt er een onderafdeling 2 die aan het comité nieuwe bijzondere bevoegdheden toekent, namelijk op residuaire wijze sommige opdrachten tot informatie en raadpleging op zich te nemen die normaal gezien aan de ondernemingsraad of de vakbondsafvaardiging worden toegekend om op die manier te voldoen aan de verplichtingen van richtlijn 2002/14.

Inzake de economische en financiële informatie, voorzien de nieuwe artikelen 65bis tot 65sexies van de wet van 4 augustus 1996 dat, wanneer er geen ondernemingsraad werd opgericht, het comité bepaalde informatie krijgt die, in uitvoering van artikel 4 en 17 van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden, normaal gegeven wordt aan deze raad.

Deze informatie heeft meer bepaald betrekking op artikel 4, a), b), c) en g), alsook op artikel 17, 2°, van hetzelfde besluit.

De periodiciteit en de modaliteiten van deze informatie worden aangepast aan de kleinere omvang van de ondernemingen waarop deze uitbreiding betrekking heeft.

Artikel 65septies bepaalt dat andere nadere modaliteiten met betrekking de aard, omvang, periodiciteit en manier waarop de mee te delen inlichtingen moeten worden verschaft, kunnen worden bepaald bij een koninklijk besluit vastgelegd na overleg in de Ministerraad en na unaniem advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Deze modaliteiten worden vastgelegd na advies van de Nationale Arbeidsraad en van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, zoals het geval is voor de koninklijke besluiten genomen in uitvoering van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, die betrekking hebben op economische aangelegenheden, en dus zoals het geval is voor het koninklijk besluit van 27 november 1973. Voor deze modaliteiten, is het dus niet vereist advies te vragen aan de Hoge Raad.

Bovendien verzekeren de nieuwe artikelen 65octies tot en met 65nonies de noodzakelijke vertrouwelijkheid van bepaalde inlichtingen die aan het comité gegeven worden om de belangen van de onderneming te vrijwaren. Ze voorzien tevens in een bemiddelingsprocedure ingeval er onenigheid bestaat over het vertrouwelijke karakter van de inlichtingen.

Voor deze bemiddeling zal de Koning – krachtens artikel 80 van de wet van 4 augustus 1996 – de ambtenaren aanwijzen van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten.

De andere materies die krachtens de richtlijn het voorwerp moeten uitmaken van een informatie en raadpleging, worden geregeld door hetzij wettelijke bepalingen hetzij collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten binnen de Nationale Arbeidsraad. Deze wettelijke en conventionele bepalingen (gedeeltelijk aangevuld door cao nr. 5) stellen reeds dat bij ontstentenis van een ondernemingsraad de opdrachten inzake informatie en raadpleging worden uitgeoefend door de vakbondsafvaardiging.

In de ondernemingen die geen vakbondsafvaardiging hebben opgericht, maar die wel een comité hebben opgericht omdat zij ten minste 50 werknemers tewerkstellen, worden deze opdrachten, krachtens artikel 65decies van de wet van 4 augustus 1996, voortaan op residuaire wijze uitgeoefend door het comité voor preventie en bescherming op het werk daar waar het recht op informatie en raadpleging, zoals voorzien door richtlijn 2002/14, niet kan gebeuren via de bestaande mechanismen. Het is echter niet de bedoeling het comité meer informatie te geven dan de vakbondsafvaardiging indien deze is opgericht. In concreto wordt op dat moment de informatie bedoeld in de artikelen 4, 5, 6, 7, 11 en 12, van cao nr. 9 verschaft.

Dit wetsontwerp wil ook de samenhang verzekeren tussen het toepassingsgebied van de uitbreiding van de bevoegdheden van het comité voorzien bij afwezigheid van ondernemingsraad, en het toepassingsgebied van de reglementering aangaande de bevoegdheden van de ondernemingsraad bepaald in de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

Bijgevolg bepaalt het nieuwe artikel 65undecies van de wet van 4 augustus 1996 dat de uitbreiding van de bevoegdheden van het comité bij afwezigheid van ondernemingsraad geen enkele invloed heeft op de reglementering betreffende het syndicaal statuut.

Artikelen 4, 5 en 6

Art. 4. Artikel 81 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 11 juni 2002, wordt aangevuld als volgt:

"3° de werkgever die de opdrachten van het Comité belemmert door het Comité geen informatie te verstrekken of niet te raadplegen over de materies en op de wijze bedoeld bij of krachtens de artikelen 65bis tot 65undecies. "

Art. 5. Artikel 1bis, § 1, 8°, van de wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten, vervangen door de wet van 23 maart 1994 en voor het laatst gewijzefopigd bij de wet van 1 maart 2007, wordt aangevuld als volgt:

"g) de werkgever bedoeld bij artikel 81, 3°, van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk."

Art. 6. Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

Memorie van toelichting: artikelsgewijze bespreking

De artikelen 4 en 5 bepalen dezelfde sancties (strafsancties en administratieve sancties) voor de werkgevers die hun verplichting tot informatie en raadpleging ten aanzien van het comité niet naleven wanneer dit de ondernemingsraad of de vakbondsafvaardiging vervangt dan deze die voorzien zijn om de toepassing van de wet van 20 september 1948 te garanderen.

Bijlage 1: Informatie en termijnen waarover het ondernemingshoofd beschikt om ze aan het comité te verstrekken

Soort van informatie	Voorwerp van de informatie	Wettelijk en reglementaire bepalingen	Termijn
Basisinformatie (art. 65bis, §1 wet van 4 augustus 1996)	a) Het statuut van de onderneming b) De concurrentiepositie van de onderneming op de markt c) De productie en productiviteit d) Het programma en de algemene toekomstverwachtingen van de onderneming.	art. 65bis, §1 wet van 23 april 2008, waaronder: -art. 65ter -art. 65quater -art. 65quinquies -art. 65sexies	Deze basisinformatie wordt medegedeeld aan de leden van het Comité binnen de twee maanden die volgen op hun verkiezing of herverkiezing
Jaarlijkse voorlichting (art. 65bis, §2 wet van 4 augustus 1996)	a) De balans b) De winst- en verliesrekening c) De bijlage d) Het jaaroverzicht	art. 65bis, §2 wet van 4 augustus 1996	De jaarlijkse informatie moet verstrekt en besproken worden in de loop van de drie maanden die volgen op het afsluiten van het dienstjaar. De bescheiden die betrekking hebben op de jaarlijkse voorlichting worden aan de leden van het Comité overgemaakt ten minste vijftien dagen voor de vergadering belegd om deze voorlichting te onderzoeken.